

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De aliis corporis vexationibus. C. V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

itaque Regula vna est eiusmodi: *Ne frater Fratrem videat comedentem, comedenti non liceat loqui: non extra quadram & mensam aliud oculos conuertere.* Et S. Hieronymus ait: *Inter veteres Monachos neminem aspiciere solitum alterum operantem, sed defixis luminibus vnumquemque in suis operibus intentum.* Sanè cum Gerardus Comes Niuernensis in Galliâ, postea Carthusianus, monuisset S. Ludouicum Regem Francorum, quòd ludentes latrunculis spectaret, tulit æquo animo Rex sanctus obiurgationem: quanto magis Religiosorum oculi auertendi à talibus, etsi indifferentibus: Valdè enim placet Deo mortificatio aspectus in talibus rebus. Hinc Christus Dominus exemplo sue passionis exiobat à S. Brigittâ: *Quia oculi mei erant sanguinolenti, & pleni lacrymis, idè oculi tui debent abstinere à delectabili visu.*

Quintò. Qui sanctorum in numerum in cælo referri cupiunt, præter hanc oculorum custodiam, quæ omnino necessaria est omnibus, etiam hoc addunt, ne quidquam aspiciant ad honestam etiam oblectationem. S. Carolus Borromeus, cum in villâ Caprarolâ Farnesianâ esset, toto, quo ibi mansit, tempore, intra cubiculum, pernoctationi assignatû, se cõtinuit, hortos, fontes, & alia oculorum oblectamenta, ne quid leuiter volens aspiciere. Idem fecit, & in aliâ quadâ villâ in Ducatu Mediolanensi, vt ita non tantum vitia (quorum ibi locus non erat) sed etiam non malas naturæ curiosæ concupiscentias, Christi causâ crucifigeret.

Obseruauit noster Theophilus Raynaudus, etiam loci in quo degas amœnitatem vitandam, quòd ea multorum sensuum demulcendorum origo sit. Nec modicum inde & castitati & aliis temperantiæ partibus imminere discrimen docet ille, qui deductum se scribit in terram vario gramine indutam: Idèd,

*Quales sudis de vertice flores
Terra parens, cum se confesso iunxit amoris
Iuppiter, & toto concepit pectore flammæ.
Enicure rosa, violaque & molle Cyperon,
Albaque de viridis riserunt lilia prato.
Talis humus Venerem molles clamauit in herbas,
Candidiorque dies secreto sauis amoris.*

Docuit id exemplo suo Plato quem in hunc finem delegisse philosophari in Academiâ loco inamano & insalubri obseruat S. Hieronymus impugnans Iouinianum: Quia vt scribit Seneca ep. 51. *Regio quoque est, quam sapiens vir aut ad sapienciam tendens declinet, tanquam alienam bonis moribus. Illic sibi plurimum luxuria permittit. Illic tanquam aliqua licentiâ debeat loco, magis soluitur.* Sic B. Laurentius Iustinianus in hortum remittendi animi causâ nunquam accessit, quod vnum solet esse remedium Monachorum, inquit Bernardus Iustinianus, in eius vitâ. Idem alibi ait, eum dicere solitum: *Nullam rem Monachum aspiciere debere in hoc sæculo, quæ desiderium illius teneret.* Sic noster Alphonsus Rodriguez per annos 47, quos

in Religione perduxit, nunquam petiit licentiam pro sua recreatione, eundi ad campos, vel ad hortum, vt scribitur in eius vitâ. Sic & P. Ludouicus de Ponte, nec infirmus, nec sanus, aspectu camporum se recreabat. Potest mens nostra oblectari domi, solitâ relaxatione post cibum; non est quòd cum dispendio temporis, ad meritum æternæ vitæ cumulanda dati, aliæ querantur iucunditates. Sic Magister P. Ludouici de Ponte, P. Balthasar Aluarez, dum Romam ex Hispaniâ missus venisset, tanquam Procurator Prouinciæ Beethicæ, noluit distrahî excurrendo ad videnda curiosa Romanæ vrbs, sed tempus, quod alij in iis rebus confumebant, expendebat in prolixa oratione apud SS. Corpora, quæ visitabat.

Sextò. Huc referenda est, cauendaque egressio è cubiculo sine magnâ necessitate, non tantum ad adeunda loca secularium, sed etiam domestica, vt non tantum Sancti monent, sed ipse Seneca, qui queritur, se tali egressione deteriorè rediisse. Huc quoque spectant alia oculorum pericula, & damna, de quibus, quia sunt magni momenti, accuratius iterum infra c. 14, tractabo n. 237. & seqq.

Septimò. Ad hoc caput referri potest monitum S. Basilij: *Iracundiæ, aut memoriæ iniuriarum, aut inuidiæ, aut contentioni nullus prorsus sit, neque gestus, neque motus, non verbum, non oculorum acris obtutus, non vultus conformatio vlla, non aliud quippiam, ex quo eorum, quibuscum viuimus irritari animus possit.* Eum enim apud prudentes viros, inquit noster Didacus de Celada, *contumeliosum sit detrahendi vitium, quidam, ne non delicietur substantiâ, ne non voluptate, nequeunt, rusticandè obmurmurare linguâ, quòd vrbane oculis, oculis inquam detrahant. Nimirum insidiâ & malâ pace linguam exarant, & armant oculos nutuum detractione. Implet oculos maledicentiâ, vt vrbano stylo substituant linguæ ignominiam. Vnde officina videndi, arbitrium murmurandi facta est.* Si autem non sequatur cor nostrum oculos nostros, vt non sequebatur in S. Iob, vt ait S. Diadochus, *summa continentia est index.*

CAPVT QVINTVM.

De aliis corporis vexationibus.

Feruentes Dei serui corpus suum, tanquam hostem domesticum (vt eum appellat S. Bernardus) asperè tractare consueuerunt. Idèd benè dicebat P. Balthasar Aluarez; *Animam, quam amore Christi Domini vulnerata est, non esse contentam, nisi vt ipsum corpus vulneretur. Nam tunc quemadmodum in ipsis cordibus est similitudo, quando vtrumque est vulneratum, ita inter eius corpus & sanctissimam Domini sui Humanitatem, quam lesam videt, & vulneratam. Quare cum eius Dominus non mittit corpori dolores, & morbos, ipsemet sibi hoc assumit, vt proprium corpus affligat, & vulneret. Ita enim aptum reddit virtutum instrumentum. Trucidemus,*

In præfat.
Reg. S.
Pach.

Petr Dor.
libr. 4.
Chron.
Carth.
cap. 14.

100.

l. i. Rem.
cap. 11.
101.

De virt.
& vitiis.
l. 6. sect. 2.
c. 7. n. 40.

c. 2. vit.

102.

c. 9. vitæ.

l. 1. cap. 6.

103.

104.

Ser. 1. de
Iust. moa.

In. cap. 9.

In. dicit. S.
27. n. 13.

105.

Iob. 31.
cap. 56.

106.

pag. 44.

demus, inquit S. Chryſoſtomus, membra carnis; ſi ad operandum virtutes idonea reddere ſtudeamus: poterimus autem ſi offeramus Deo ſacrificium beneplacitum. Quando mortua fuerint membra, tunc magis erit Deo ſacrificium. Praxis autem huius trucidationis, tum aliis modis ſuprà explicatis, & infrà declarandis, hæc quoque eſſe debet.

107. Primò. Tempus ſomni non ſit neceſſario longius, rari ſunt, quibus 7. horæ non ſufficiant. Nò eſt à grauedine capitis quærendum conſilium, hæc enim conſuetudine abigitur, etſi initio non nihil inſeſtet. Sancti magni hæc rem fecerunt: idèò decurrabant ſomnum. Abbas Arſenius vix aliquid dormite ſolitus, appellabat malum ſeruum, & dicebat; Sufficere Monacho dormire vnam horam, ſi tamen pugnaverit eſt. Sed vitæ mixtæ deditis vna non ſufficit hora. Noſter S.P. Ignatius ſomno horas circiter 4. dabat. Totidem S. Xaverius, & S. Philippus Nerius.

108. Secundò. Tempore 7. horarum exacto, ſi vel horam audias; vel exciteris; ſine vllâ morâ te propiciendo ex lecto, ſepè plurimum mereberis ob luctam corporis, diuturniorem morulam ſomni, vel cubationem experientis. Nam & victoria ſomni, dum dormitamus, magni eſt meriti apud Deum. Vnde ſancto cuidam Seni reuelauerat Deus, Diſcipulum eius ſeptem meritum eſſe coronas in celo (quas etiam ei præparatas vidit) quòd ſepties reſtituſſet cogitationi noctu eum ſollicitanti ad ſomnum. Somni, inquit S. Baſilius, leues ſunt, cuiusque modi, qui excuſi facile poſſunt, ex natura vti que præſcripti, ad victusque rationem appoſiti. Id verò interim accurandum ſtudium que aſſeruandum eſt, vt commentandi rebus arduis ipſi poſſeant ſomni. Nam alioſque correptum eſſe ſopore, ſi que eſſe veterno diſſoluta hominis Contemplatoris membra, vt interim pateat aditus viſi abſurdè obrepentibus, id certè inſtar eſt quotidiana mortis. Atque quòd aliis diluculum, id nox iis diſmiſiata eſt, qui ſe colenda pietatis ſtudio deuouerint. Tum verò præcipuè otium anima largitur, nocturnum conticinium, cum neque oculi aſpectus importunos, neque aures auditus oburbatores intrò ad cor admittunt. Quocirca S. Bernardus perſtringit acriter eos Monachos, qui ſomnos capiant matutinos, & longos; noctes dormiendo conſumentes, & dies ſabulando ducentes otioſos.

109. Terriò. Somnum, etiam breuem, à prandio ſi vitaueris, non raro te affliges eum adrepentem excludendo. Nam, vt ait S. Ioannes Climacus: Difficile ac durum eſt, aſtino maxime tempore, excutere meridianum ſomnum. S. Pachomius; vt in eius vitâ dicitur, laudat Zachæum Monachum, tanquam cunctam humanam laudem tranſcendentem inter alia, quòd nunquam dormiret interdum. Et SS. veteres plurimum momenti poſuere in mortificatione; & abbreviatione etiam neceſſarij ſomni. Vnde inter eorum laudes ponit Theodoretus, Quòd luctarentur contra ſomnum, nec paterentur ſe vinci ab illius dulcedine; ſed dulciſi-

mam ſuperaffent tyrannidem. Et de Publico Eremitâ ſcribit: Nemo vnquam vidit quieſcentem, vel minimam partem diei. In B. Laurentio Iuſtiniano id commendatur: Quòd cum omnium Monachorum mos ſit, poſt Matutinum ad ſomnum redire, donec ſol illuſceſcat (quod etiam S. Tereſia ſuis Monialibus facere ſuadebat, vt tunc ſe ſopori darent) Laurentius per omnem vitam nunquam de Eccleſiâ diſceſſerit, donec ad Primam Fratres conuenirent. *De vita ſolitar. col. 14.* **Caue, in quantum potes, inquit S. Bernardus, ſerue Dei, ne totus aliquando dormias, ne ſit ſomnus tuus, non requies laſſa, ſed ſepultura corporis ſuffocati, non reparatio, ſed extinctio ſpiritus tui. Suſpecta res eſt ſomnus, & ex magnâ parte ebrietati ſimilis. Exceptis enim vitis, nihil temporis tam deperit de vitâ noſtrâ, quàm quòd ſomno deputatur &c. Sobrium cibum ſobriumque ſenſum, ſequitur ſobrius ſomnus. Carnalis verò ſomnus & brutus, & ſicut dicitur, lethæus, abominandus eſt Seruo Dei.**

110. **Quarid.** A conſuetis culinæ vel Reſectorij functionibus, quas quiuis, ſaltem ſemel in hebdomadâ obit, nunquam te ſubducas ſine grauiſſimo impedimento, ad eaſque accedas quàm citiſſimè, recedas quàm tardiſſimè, & quantum licebit per alias domus Leges, diu immoreris. In tuâ functione, Dei Seruis, Dei cauſâ, inferuias, tam accuratâ diligentia, quantâ ſeruies ipſi Chriſto, ſi vel menſæ accumberet, vel in culinâ præſens te ſui corporis oculis laborantem ſpectaret. Non eſt credibile, quàm magna ſpiritualia lucta colligant ij, qui ardenti erga Deum affectu, res has obeunt; quàm poſſunt accuratiſſimè. Solet enim Diuina liberalitas, magna, & rara dona iis concedere, qui res paruas, eius cauſâ, magno, & raro ſeruore expediunt: vti oſtendam in Opuſculo de priuilegijs fidelium Dei ſeruorum.

111. **Quintid.** in Triclinijs nec comedendo, nec miſtrando alijs, caput ob æſtum, vel calorem detegere, quod in Italiâ detegere, etiam in ſummis æſtatis ardoribus, nemo conſueuit: & ſi id caueatur, moleſtiæ alicuius erit caſio. Plura de hac re proponam in Opuſculo de praxi continuæ in omnibus mortificationis, noſtris hominibus à S.P.N. Ignatio magnopere commendatæ.

112. **Sextid.** Bona & illa eſt corporis vexatio, dum ſolus nemine cernente oras, diu in altum inſtar crucis elatas expandere manus. S. Pachomius Abbas, Conſueuerat ſtans in oratione manus expandere, quas per aliquot horarum ſpatia minime colligebat; ſed extenſione diuturnâ, veluti cruci confixum corpus retinebat immobile, & ſic animum ſuum ad vigilandum in precibus excitabat. In vita P. Balthaſaris Aluarez ſcribitur; Noſtros quosdam ſolitos ſtare per horas aliquot extenſis brachijs in modum crucis. In Regulâ decimâ S. Pachomij præſcriptum eſt, ne vllus habeat apertum caput meditationis tempore. In Regulâ verò 11. vt apertis capitibus veſcentur. Item ſedendo (quod in more habuit No-

ter P. Sanchez) vnum, vel vtrumque pedem, quamdiu potes, sublatum a terra, nulli rei iniunxum habere. Quod etiam in more habuit noster Alphonfus Rodriguez Coadiutor, qui stans vno pede, quamdiu poterat, aliis non cernentibus se sustentabat.

115.

116.

vite. c. 4. pag. 43. fin.

Septimo. Odores citra necessitatem, praesertim aliorum, ad tuum cubiculum aduentum, ne adhibe. Noster P. Balthasar Alvarez hostis erat rerum boni odoris extra Ecclesiam, & locum alienius egroti, quando id erat necessarium. Et eodem mortificandi se spiritu, etiam cum esset Superior, immunda loca purgabat. Sanè odorum usum ita S. Hieronymus damnat, vt scripserit epistola ad Demetriadem: Peregrini muris olentes pelliculas, quasi quasdam pestes, & venena pudicitiae, Virgo deuiter. Antiquior eo Clemens Alexandrinus ait: suauis odoris studium esse escam otij & molliciti, quae ad libidinosam & intemperantem voluptatem paulatim abstrahit: & sicut boues annulis & funibus, ita etiam intemperans suffribus & vnguentis, & suauolentibus rosarum odoribus trahitur. Ideò vnguentorum fragrantiam, lasciuiae suspitionem inferre, & nocere plurimum; alij quoque sancti tradunt, vt S. Chrysostomus, S. Cyrillus Hierosolymitanus, S. Gregorius Nazianzenus, S. Gregorius Nyssenus & S. Ambrosius, qui ait: Luxuriosi hominis, vel potius non hominis esse, olere vnguentum. Quin etiam Ethnicorum eadem erat sententia. Martialis: Posthume, non bene olet, qui bene semper olet. Nam, vt ait

Chry. h. 10. de Laz. & h. 2. in 1. Tim. in moral. Cyr. cath. 12. Naz. or. 18. Nyss. or. 3. de ref. Amb. in c. 7. Lucæ. Mart. 1. 2. epigr. 12.

Ariftores, Non tam nares pascit grato rei odoriferæ oblectum, quam animum rei concupitæ, cum quæ coniungitur refrenatâ recollectione. Quæ omnia intelligenda sunt de odore, quo corporis membra vel vestes imbuuntur. Et de his vsurpandum est Atali Regis dictum, apud Senecam: Optimus odor in corpore est nullus.

epist. 108. l. 6. inlt. cap. 22.

Lactantius odorum oblectationem tanquam lasciuos & plagas damnat; affirmatque qui vnguentis oblitus, & floribus suauolentibus instructus incedit, hominem insipientem esse, & ineptum, ac nihili, & quem ne odor quidem vitæ attigerit. Ceterum si vel aëris pestifera conditio, vel clausi diu cubiculi fator exigat boni suffitum odoris, exiguo pretio comparati; & ex medicina & rectæ vrbantatis praescripto adhiberi potest: praesertim si hospites aduentantes, aliuè venturi expectentur. In quibus occasionibus adhiberi posse honestè odoris voluptatem; censet eodem loco Clemens Alexandrinus, in quo non rectum eius vsum damnat.

Ficinus l. de vitâ longâ cap. 18.

CAPVT SEXTVM.

De Paupertatis Actibus.

117.

Paupertas solida id exigit, vt quam paucissimis rebus & vilissimis vtantur Serni Dei; sed qui saltem aliorum attendunt in statu Clericali extrema fugiant, & sequantur exemplum Ab-

batis Agathonis: Qui in omnibus discretione potest, etiam in vestimento. Talibus enim vestibus vtatur, vt nec satis bona, nec satis mala cuiquam appareant. Quin & antiqui Sapientes ac morum Magistri id omnibus praescribebant. Seneca ep. 5. Non splendeat toga, ne sordeat quidem. Epictetus apud Arrianum. Cum adolescentem è scholâ dimittimus, monemus ne abiectione sordidiorque appareat, indutus vilibus pannis atque deformibus, ne nimis delicatis elegantibusque vestiatur. S. Bernardo In vestiu semper paupertas placuit, sordes nunquam.

Ruff. l. 1. num. 77. Rol. pag. 12. n. 75. l. 1. c. 8. l. 3. cap. 1. vitz.

S. Chrysostomus obiicit elegantiam Christianam, atque neminem è Philosophis Christianis vili ac lacero panno indutum per forum ingredi ait. Quocirca Zacharias Papa ep. 7. ad Pipinum & Galliam Pontifices scribit, illos qui tenentur studio Monasticae vitæ æmulanda, praclariori veste indutos, debitum praedicationis persolvere oportere. Sed qui auulli à conuersione viuunt, possunt lacris & vilibus indumentis vti. Sic S. Basilus teste S. Nazianzeno in orat. pro Basilio Praefecto bonorum praescriptionem minitanti respondit: Bonorum praescriptioni obnoxius non est, qui nihil habet, nisi forte lacris & detritis hisce pannis indiges ac paucis libellis, in quibus omnes mihi facultates & copia sunt.

l. cont. gent. Baton. A. 744.

Primo. Nihil vnquam des, accipias, etiam mutuo, sine necessitate & expressâ facultate, etiam si sit vnum filum, vna acicula. Quod tanti fecit S. P. N. Ignatius, vt in primis Societatis Regulis, manu scriptis, manu propria hac de re Regulam ita vetantem scripserit, & inter casus reueruatos pro nostris posuerit, tertium: Si quis accepit rem aliquam vel aliquod ad domum pertinens, valoris etiam vnius pennae. Hinc pia manauit consuetudo, ab ipso S. Ignatio commendata, vt nostri antiqui initio Confessionis, primo omnium dicerent, an nec ne acceperint, vel dederint, aliquid sine facultate.

118. pa. 4. fin.

Secundo. Res, quarum vsus omnino tibi erit necessarius, habeas quantum potes, viliores, & in substantiâ & in modo, v.g. vestem è panno viliori, pellicem è pellibus vilissimis omnino, nullo panno, aliâque materiâ nisi aliud cogat ætas vel infirmitas) assuetâ rectum. Vide S. Isidorum Pelusiotam ad Cratonem Monachum sic scribentem: Quod vestitus mollicitis, & subtilitas colorque elegans, religiose ac Deo gratæ exercitationis regulam minime seruent; vestis Christi declarat vili, quâ Galileorum pauperes vtiebantur, & Ioannii Baptistæ &c. Mollia indumenta spiritali illi thalamo, fulguris in modum rutilante, minime digna sunt. Quâobrem: si huius desiderio teneris, vilem Dei nostri Iesu vestitum imitare. Nam mollicitis praesentis lasciuie est non caelestis splendoris. Ideò vilem vestem, non praesentem gloriam, aut ad pompam, & ostentationem compositam esse debere ait S. Basilus, & S. Augustinus, & S. Benedictus, quod olim sanctè seruabant veteres, & sancti illi Monachi teste Cassiano. Idem de aliâ suppellectili & ornatu cellæ dicent-

119. Bal. c. 1. reg. à Ruf. transt. Aug. c. 1. f. Bene. cap. 15. Reg. Cass. lib. 1. iust. c. 1. dicen.